

KORRESPONDENT

ROLNICZY * HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

WYCHODZI JAKO PISMO DODATKOWE BEZPŁATNE PRZY „GAZECIE WARSZAWSKIEJ.”

Za ogłoszenia do „Korrespondenta” pobiera się za pierwszy raz po kop. 10, za następne po kop. 9.

Słów kilka o hodowli ras szybko dojrzewających.

W rolniczej hodowli bydła, zwłaszcza w zachodniej Europie, w ostatnich lat dziesiątkach ogromne zaszły zmiany. W tym samym stopniu, w jakim zmieniały się ekonomiczne warunki, w jakich podnosiła się siła konsumcyjna liczniejszej, zamożniejszej i więcej wymagającej ludności, zwiększyły się także i wymagania, stawiane do rezultatów hodowli.

Pierwotne rasy bydła, trzymane dawniejszymi czasy więciej dla produkcji roślin, nie mogły już zadowolić wzrastających wymagań za liczniejszymi i lepszymi produktami, ustąpić były zmuszone rasom lepszym, po części wytworzonym ze starych za pomocą sztuki hodowli, po części sprowadzonym z zagranicy. Co dzisiaj hodowlę odznacza przed dzisiejszą, to hodowla podług działalności zwierząt, to wytwarzanie takich osobników, które w pewnym specjalnym kierunku największe z hodowli bydła zapewniają zyski. Specjalizowanie takie kierunku hodowli spotykamy zwłaszcza dzisiaj w wykształcaniu i hodowli pewnych fizjologicznych własności, które przyczyniają się w wysokim stopniu do podniesienia produkcji. Tak w wytworzeniu największej wydajności mleka, zdolności tuczenia, siły ciała szukamy dzisiaj najwyższych celów hodowli.

Tego rodzaju fizjologiczną własnością jest także rychła dojrzałość. Dawniej zaledwie znana, dzisiaj natomiast wielkiego znaczenia w hodowli bydła nabiera ona zaczyna, a po części już nabrała.

Rychła dojrzałość, t. j. zdolność młodych zwierząt do szybkiego rozwoju, rychły wyrost, a t. j. samemu rychłe z nich użytkowanie, stanowi dzisiaj u wielu ras bydła najwyższy cel hodowli. Ale do dziś dnia przynajmniej nie panuje jeszcze zupełna zgoda w zdaniach o istocie tej własności, i znaczenie jej dotychczas jeszcze dostatecznie uwzględnione nie zostało.

W czym bowiem przejawia się rychła dojrzałość? Czy zależy ona od morfologicznych, czy anatomicznych warunków? Jestże ona właściwością rasy, lub czy można ją sztucznie wytworzyć, mając ją bezustannie na względzie w kierunku hodowli? Czy posiada wreszcie dla gospodarza znaczenie i jakie?

Na pierwszy rzut oka poznajemy, że rychłej dojrzałości, przy niektórem użytkowaniu zwierząt domowych wielkiej ekonomicznej doniosłości odmówić nie można, zwłaszcza jeśli się rozważy, iż gospodarzy inwentarz żywy, w młodocianym wieku trybowi gospodarzemu żadnych, lub co najwyżej bardzo nieznaczne zapewne zyski, natomiast zwykle na znaczne go naraża koszt. Im więciej ten nieproduktywny peryod w życiu zwierząt domowych skrócić jesteśmy w stanie, t. j. mniejszy jest kapitał zakładowy, włożony w inwentarz, t. j. znaczniejsze jego oprocentowanie. Ztąd też już z góry przypuszczaćby należało, że rychła dojrzałość stanowi główny cel każdego hodowcy przy chowie każdego gatunku zwierząt. Nie ulega kwestyi, że częstszy obrót kapitału z większym połączony zyskiem w skutek

częstych obrotów w wysokim stopniu celem jest pożądanym godnym. Lecz z drugiej strony rzeczą jest wątpliwą, czy przy wszystkich rasach zwierząt, i przy wszystkich kierunkach hodowli, z rychłej dojrzałości odpowiednie otrzymać możemy korzyści?

Bo w jaki sposób powstaje i jak się przejawia rychła dojrzałość zwierząt? Porównując dwoje młodych zwierząt, z których jedno pochodzi z matki obficie karmionej, drugie zaś z licho żywionej, zobaczymy, że pierwsze o wiele szybciej i silniej rozwijać się będzie. Jeśli i następnie lepiej żywić będziemy owo silniejsze zwierzę, wtenczas i później bezustannie szybszy i silniejszy wykazywać będzie rozwój, niż zwierzę licho żywione. Ale lepszy ten rozwój przejawia się nie tylko w znaczniejszej wadze ciała i w pełni kształtów, ale także i w szybszym wzroście. Prędzej ono dosięgnie granicę wzrostu, t. j. prędzej wyrośnie i prędzej dojdzie do dojrzałości płciowej i staje się zdolnym do reprodukcji. W porównaniu więc ze źle żywionym posiada zwierzę dobrze karmione większą, a więc *względnie rychłą dojrzałość*.

To samo co widzimy w rozwoju dwóch osobników odnośnie do względnej rychłej dojrzałości, spostrzedz także możemy w całych hodowlach, a nawet w całych rasach. Czynniki bowiem warunkujące rychłą dojrzałość, działając przez kilka generacji, zwiększają zdolność szybkiego rozwoju u wszystkich osobników. Zdolność ta staje się z czasem własnością całej hodowli, nawet całej rasy. Objaw ten napotykamy u nowych, zwłaszcza angielskich ras wyhodowanych. Angielską świnię już w 7 lub 8 miesiącu z korzyścią tuczyć można; zwykła świnię krajową dopiero po mniej więciej dwóch latach. Krowa rasy shorthorn po jednym roku tak daleko jest rozwinięta, jak krowa ras górskich po 2 latach.

Lecz oprócz obfitę paszy inne jeszcze czynniki wpływają na rychłą dojrzałość zwierząt; tak mianowicie przyczynia się do rychłej dojrzałości spokój, ruch zaś zbyteczny oddziaływa ujemnie.

Młode zwierzę zmuszone odbywać daleką drogę na pastwisko i tam szukać sobie niejednokrotnie z trudem potrzebnej paszy, zużywa przez to nęczenie sił wielką ilość części pożywnych w sposób nieproduktywny. Składniki te obraca zwierzę trzymane na oborze lub na blizkiem a obfitę pastwisku na tworzenie ciała. Również i wpływy temperatury mogą skuteczność paszy zwiększyć lub zmniejszyć, a t. j. samemu na rozwój stanowczo wpływać.

Z szybkim rozwojem ciała połączone jest jako pierwszy i najważniejszy objaw rychłej dojrzałości: wczesne obudzenie się popędu płciowego; obudzenie się to po prostu uważać można jako miarę stopnia dojrzałości. Twierdzić można, że u rychłych ras angielskich, dojrzałość płciowa przecięciowo o rok rychlej się przejawia, niż u zwykłych krajowych, lub też późnych ras. Lecz, jak wczesny objaw zdolności do reprodukcji wskazuje rychłą dojrzałość zwierzęcia, tak samo anormalnie rychłe tego rodzaju objawy, dowodzą za daleko posuniętą dojrzałość są po większej części oznakami słabości konstytucyjnej i chorobliwej degeneracji, przejawiającej się niejednokrotnie w słabej płodności całej hodowli; fakt ten ostatni spostrzegano dość często przy hodowli świń angielskich.

Nazwaliśmy kilkakrotnie angielskie rasy rychłymi. W rze-

czy samą w Anglii własność tę najpierw wytworzono; na stałym łądzie kierunek ten hodowli dopiero w najnowszym czasie szersze znalazł zastosowanie.

W ogóle angielscy hodowcy od dość dawnego czasu byli i są nauczycielami hodowli dla rolników stałego łądu Europy; w wytwarzaniu szlachetnych ras wielką, zawsze udowodniali przewagę, a niemiecka hodowla bydła zawdzięcza swój rozwój w ostatnich lat dziesiątkach w znacznej części materiałowi sprowadzonemu z Anglii. Bo też najpierwszy i najważniejszy warunek kwitnącej hodowli: dobry rynek zbytu produktów i wysokie tychże ceny, w Anglii przy tak wysoce rozwiniętych stosunkach ekonomicznych o wiele prędzej się znalazł niż w innych krajach Europy. Obfite karmienie, wspierane jeszcze łagodnością klimatu i urodzajną, zwłaszcza uprawie roślin pastewnych sprzyjającą ziemią, umożliwiło wytworzenie angielskich ras, a u niektórych z nich i rychłą dojrzałość.

Zapytajmy się teraz, czy rychła dojrzałość przejawia się już w zewnętrznym wyglądzie zwierząt?

Przy porównywaniu osobników ras rychłych z późnemi, albo lepiej osobników rychłej hodowli z późną, spostrzegamy już na zewnątrz znaczną różnicę kształtów. Spotykamy uderzające właściwości ciała, towarzyszące zawsze rychłej dojrzałości i pozwalające wnioskować o jej istnieniu: Kadłub wielki i silnie rozwinięty, natomiast drobne członki i głowa. Krzyż i plecy szerokie, proste i równe, żebra okrągłe, pierś szeroka i głęboka, cały szkielet mniej rozwinięty, niż części mięsne, cały korpus większy i lepiej rozwinięty niż u zwierząt późnej hodowli, znajdujących się w tym samym wieku. Pewne odrębne anatomiczne przebiegi warunkują powyższą zewnętrzną budowę kształtów. Sanson znalazł u zwierząt rychło dojrziałych większą zawartość składników mineralnych w kościach, natomiast mniej organicznych substancji. Po wczesnym ustaniu rozrastania się wzdłuż kości zwierząt rychło dojrziałych, zmiana substancji w tych kościach wymaga później nieznacznej tylko ilości składników pożywnych do dalszego ich istnienia, absorbowane więc dotychczas przez kości materiały organiczne idą teraz na pożytek reszcie rosnących jeszcze tkanek i organów ciała. Sanson twierdzi nawet po prostu, że rychła dojrzałość zależy w pierwszej linii od paszy bogatej w fosfor, przyczyniającej się do szybkiego wzrostu kości.

Stosunek zaś pojedynczych części żołądka tłumaczy fakt, iż rychło dojrzale zwierzę po zupełnym wykształceniu mniej wymaga paszy niż późno dojrzewające, że zatem zwierzę rychłej rasy lepiej opłaca paszę.

Zgadza się też powyższe twierdzenie z praktycznym doświadczeniem, iż rychło dojrzewające zwierzę lepiej wprowadzi wyzyskuje paszę, natomiast przy wielkiej ilości paszy o lichej koncentracji składników pożywnych, korzystnie rozwijać się nie jest w stanie. Merynosa od biedy samą słomą przetrzymać można, owca tej rasy przyniesie nawet przy tej paszy jaki taki dochód z wełny; owca rasy southdown, w ten sposób karmiona zniszczy w krótkim przeciągu czasu. Przy obfitej natomiast bogatej w proteiny paszy przerobi southdown składniki pożywne w mięso i tłuszcz, merynos zaś nie wyzyska ich należycie, nie wyprodukuje wiele więcej wełny i nie przybierze tyle ciała co southdown.

Další i wygląd skóry pewne posiada znaczenie. Skóra zwierząt rychło dojrzewających jest gruba, miękka, elastyczna, daje się łatwo przesuwać. Grubość skóry zależy od silnego rozwoju tkanek podskórnych. W takim razie skóra jest miękka i nie przylega szczelnie do mięsa. Szerść często jest twarda, gruba, cokolwiek szorstka i mało lśniąca. Pochodzi to ząd, iż gruczoły tłuszczowe skóry wydzielające tłuszcz włosom, u rychło dojrzewających tłustych zwierząt nie tak silnie funkcjonują jak u chudych późno dojrzewających. Z tego też względu merynosy o bogatej w tłuszcz wełnie, wiele wolniej się rozwijają, niż owce o grubiej i twardziej wełnie.

Ważniejszą jeszcze jest odmienna zupełnie budowa organów oddechowych u zwierząt rychło i późno dojrzewających. Widzieliśmy poprzednio, iż rychło dojrzewające zwierzęta odznaczają się pełną, okrągłą, szeroką i głęboką pierśią. Myliłby się jednakowoż, ktoby sądził, iż pierś taka zawiera także wielkich rozmiarów płuca, wążka zaś pierś małe okrywa płuca. Przeciwnie! Doświadczenia uskutecznione przez Baudemont'a i innych wykazały, że z większą objętością klatki piersiowej połączone są mniejsze płuca i odwrotnie, i że u wszystkich rychłych ras była waga płuc względnie jest mniejsza niż u ras późnych. Pomiaru uskutecznione przez Baudemont'a na 102 wołach ras najrozmaitszych, potwierdziły w zupełności powyższe twierdzenie. Tak np. objętość klatki piersiowej u wołu późnej

ras Garonnais-Limousin wynosiła 2 metry 57 centymetrów, a waga płuc wykazała stosunek do ogólnej żywej wagi jak 1:143; klatka piersiowa wołu również późnej rasy normandzkiej miała objętości 2 metry 97 centymetrów, stosunek płuc do żywej wagi 1:216; natomiast wół, rychło dojrzewającej rasy shorthorn-angus miał pierś szeroką na 3 metry 1 centymetr, stosunek wagi płuc do ogólnej żywej wagi 1:314.

Wagę u wołów późno dojrzewających stosunek 1. 143.

i 1: 216.

u rasy rychło dojrzewającej 1: 314.

Waga i pomiary rychło dojrzewających southdown'ów i późnych merynosów zupełnie podobne wydały rezultaty.

Wyjaśnienie powyższego objawu podały nam dokładne anatomiczne poszukiwania Roloff'a i Koegel'a, którzy stwierdzili, iż przy znacznie większym przecięciu wszczep i wgląd u rychło dojrzewających zwierząt, przecięcie podłużne wewnętrznej klatki piersiowej jest mniejsze. To skrócenie klatki piersiowej polega na skróceniu kości piersiowej, a mianowicie różnica ta długości piersiowej kości u rychło i późno dojrzewających zwierząt jest dość znaczna, wynosi ona naprzykład przy porównywaniu southdown'ów z merynosami 5 do 8 centymetrów.

Co się wyżej rzekło o płucach, odnosi się także i do serca, które u rychło dojrzewających zwierząt mniejsze jest, niż u późnych.

Mniejszymu rozwojowi pod względem wielkości organów oddechowych odpowiada z samej natury rzeczy i mniejsza ich zdolność funkcjonowania. Większe płuca (zdolne są wciągać w siebie większą ilość kwasorodu, który łącząc się chemicznie z węglikiem organicznych składników pożywnych wprowadzonych z paszy i zamienionych w krew, powoduje rozkład tych ostatnich. Przytém zwierzę wydaje z siebie wytwór tego chemicznego przebiegu (processu) kwas węglany.

Przebieg ten oksydacyjny, nazwany zmianą materji, tén silniej się odbywa, im większą jest ilość pochłoniętego kwasorodu, im większe więc są płuca. Intenzywność zmiany materji obliczyć można podług ilości wydanego przez zwierzę kwasu węglowego. Im słabsza więc zmiana materji, im mniej się spali węglu i im mniej się rozłoży materiałów organicznych, tén więcej tych materiałów absorbują tkanki, t. j. tén więcej osadza się muszkułów, tén szybciej postępuje wzrost zwierzęcia. K. P.

W sprawie wywozu okowity.

Pod przewodnictwem dyrektora departamentu dochodów niestałych, Jermołowa, odbywają się obecnie w Petersburgu obrady komisyi do zbadania warunków handlu wywozowego okowity.

Komisyi tej złożył delegat Warszawskiego Towarzystwa rektyfikacji i sprzedaży spirytusu, p. Teodor Rzętkowski memoriał, który ze względu na interesujące dane, jakie zawiera odnośnie do handlu wywozowego spirytusem, podajemy w obszernym streszczeniu. Memoriał opiewa co następuje:

W dniu 1-ym października r. z. w Niemczech wprowadzono w życie nową ustawę, nakładającą na spirytus nowy podatek konsumcyjny. Podatek ten sam przez się nie zmienia w niczym warunków wywozowego handlu spirytusem i nie znosi tych wywozowych premij, które niemieccy fabrykanci potrafili sobie wyrobić, przez stopniowe doskonalenie sposobów produkcji. Powstaje przeto kwestya, jakim sposobem nowa ustawa niemiecka, nieoddziałująca na wywóz, wpłynęła na pogorszenie warunków dla ruskiego gorzelnictwa i uniemożliwiła dlań niemal międzynarodową konkurencyę?

Dla wyjaśnienia tego pytania, należy zwrócić się do głównych zasad niemieckiego akcyzowego prawodawstwa.

W Niemczech pobiera się podatek akcyzowy w dwóch rodzajach: podatek wytworczy, 30-to fenigowy od 22,9 litra objętości kadzi zaciernej, i konsumcyjny w ilości 50-u fen. i 70 cju fen. od stustopniowego litra alkoholu, konsumowanego przez ludność danej okolicy. Według statystycznych obliczeń piędziesięcio-fenigowy podatek ciąży na 2/3 całej konsumcyi gorzelniczej, tak, że ludność Niemiec otrzymuje spirytus w 2/3 obciążony akoyzą 50-u fen., a w 1/3 akcyzą 70 fen. Naturalnie, że różnica podatkowa nie wpływa na cenę płaconą przez konsumenta, który musi opłacać taką, jakby wszystek spirytus opodatkowany był

70 fen. akcyzy, czyli, że skarb na $\frac{2}{3}$ całej produkcji oddaje na korzyść fabrykanta po 20 fen. na stostopniowym litrze alkoholu, co po przeprowadzeniu odpowiedniego obliczenia równa się 1 rub. $42\frac{3}{4}$ kop. od stostopniowego wiadra.

Od podatku konsumcyjnego wolny jest wszelki ubytek spirytusu przez wyschnięcie, wszystek spirytus wywożony zagranicę, oraz spirytus przeznaczony do innych celów, niekonsumcyjnych. Przytém przy wszelkiej dalszej przeróbce spirytusu na różne napoje, odlicza się akcyza od ubytku spirytusu w stosunku 5% od całej przerobionej ilości, a przy wywozie tych napojów zagranicę uwalniają się one od akcyzy w stosunku 100%, a nie pozostałych 95%; ponieważ zaś rzeczywisty ubytek przy rektyfikacji spirytusu równa się $2\frac{1}{4}$ %, przeto wywozowe premium dochodzi do 2%, czyli to 1,92 fen. na 100° i litrze, czyli 13,73 kop. za rektyfikację 100° wiadra.

Należy tu zaznaczyć, że podatek od objętości kadzi zaciernej peryodycznie się zmniejsza, gdyż ulepszenia techniczne z każdym rokiem postępują i pozwalają na wypędzanie spirytusu z najgęstszych pozostałości zacieru. Według urzędowych sprawozdań w r. 1872 wypędzano z kadzi zaciernej $8\frac{3}{11}$ % alkoholu, a w r. z. ilość otrzymanego alkoholu, według oświadczeń samych producentów, dochodziła do 11%, według zaś kalendarza na r. b. niemieckiego Towarzystwa gorzelników, do 15%, dla tego też bez przesady procent ten można przyjąć w stosunku 12%.

Jak powiedziano wyżej, podatek od produkcji wynosi 30 fen. od 22,9 litra objętości kadzi zaciernej. Dla małych gorzelnii gospodarczych, które przerabiają „wyłącznie“ zboże lub kartofle, które pozostały wywar spasają inwentarzem, należącym do właściciela gorzelnii i w których wszystek powstały zład nawóz używany bywa do użyźnienia pól, należących również do właściciela gorzelnii, podatek ten zmniejsza się w następującym stosunku: dla gorzelnii posiadających kadzie, których zacier nie przewyższa na dobę:

1) 1050 litrów, co czyni 940 wiader, do $\frac{1}{10}$ całkowitego podatku;

2) 1500 litrów, co czyni 1340 wiader, do $\frac{8}{10}$;

3) 3000 litrów, co czyni 3000 wiader, do $\frac{9}{10}$.

Przyjmując tedy rezultat 12 u litrów alkoholu ze 100 litrów objętości kadzi, otrzymujemy, że podatek wynosi: dla wielkich zakładów gorzelnicznych z hektolitra 10,91 mr.; dla pędzących 2680 s. wiader na dobę 9,814 mr.; dla pędzących 1340 st. 8,728 mr. i dla pędzących 940 st. 6,456 mr.

Przy wywozie spirytusu akcyza zwraca się w stosunku 16,01 mr. od hektolitra, przeto na podstawie powyższego wyliczenia, premium wywozowe dla fabrykantów przedstawia się w następujących rozmiarach:

dla wielkich fabryk od 1 hektol. 5,10 m., czyli 36,4 kop. od 100 st. wiadra;

dla pędzących 2680 st. w. 6,191 m. od hektol., czyli 44,1 kop. od 100 st. wiadra;

dla pędzących 11340 st. w. 7,282 m. od hektol., czyli 51,9 kop. od 100 st. wiadra;

dla pędzących 940 st. w. 9,464 m. od hektol., czyli 67,5 k. od 100 st. wiadra.

Oprócz tego na podstawie traktatu handlowego z Hiszpanią, spirytus niemiecki idzie tam za cłem mniejszem o 2,65 fr. od hektol. co, licząc frank po 40,5 kop., wynosi 51,1 kop. od wiadra alkoholu.

I tak przewaga udogodnień, jakimi rozporządza wywóz niemieckiego spirytusu, w zestawieniu ze spirytusem państw nie popierających wywozu tego produktu i nieposiadających odpowiednich traktatów handlowych, daje pierwszemu rodzaj premium w następującym stosunku:

dla wielkich zakładów fabrycznych 51,5 kop. od wiadra alkoholu,

dla gorzelnii pędzących 2680° w. 59,2 k. od wiadra alkoholu

dla pędzących 1340° w. 68 k. od wiadra;

dla pędzących 940° w. 82,6 k. od wiadra.

Dodając do tego wyliczone powyżej premium 13,73 k. dla spirytusu oczyszczonego, otrzymamy premium wywozowe:

dla gorzelnii I kategorii 65,2 k. od wiadra

„ II „ 72,9 k. „

„ III „ 81,7 k. „

„ IV „ 96,9 k. „

Tyle co do prawa akcyzowego dla spirytusu w Niemczech. W dalszym ciągu swego memoriału referent przechodzi do projektu odnośnego prawa w Austrii i na podstawie równie szczegółowych i gruntownych obliczeń dochodzi do wniosku, że producenci austriaccy otrzymają rodzaj wewnętrznego premium, do-

chodzącego do 10 centów od 1 hektol., co równa się 1 rub. 25 kop. od wiadra bezwodnego spirytusu. Wywozowe zaś premia przedstawia się w następującym stosunku:

dla wielkich fabryk $57\frac{1}{4}$ kop. od wiadra;

dla produkujących do 56 91 w. bezwodn. alkoh. 69 k. od w.

dla produkujących do 32,52 w. bezw. alkoh. $80\frac{1}{2}$ k. od w.

dla produk. do 16,26 w. bezw. alkoholu 92 k. od wiadra;

dla drobnych gorzelnii, których głównym celem jest przysporzenie paszy dla inwentarza $132\frac{1}{4}$ kop. od wiadra.

W obliczeniu powyższem brak jeszcze premium, jakie otrzymają producenci przy rektyfikacji, należy jednak przypuszczać, że będą one niemałe, gdyż cały projekt nowego prawa ma na celu ochronę interesów gorzelników węgierskich, którzy jako najlepsi rektyfikatorowie, nie zapomnieli pewnie o skorzystaniu z tej okoliczności.

Przy wprowadzeniu w życie nowego podatku konsumcyjnego w Niemczech, wszelkie gotowe zapasy spirytusu obłożone zostały podatkiem 30 fen. za litr, a dla usunięcia ciężkiej na rynkach masy spirytusu, rząd niemiecki wyznaczył premium wywozowe, na czas od 1 lipca do 1 października r. z., w stosunku 48 mr. od hektolitru, co wraz z powyższymi wyliczeniami stanowiło 2 rub. 26 kop. od 100° wiadra. Zdawałoby się, że w obec tego środka, wyrzucającego z Niemiec i Hamburga całą masę spirytusu, cena tego produktu powinna się podnieść, do czego przyczyniało się podrożenie zboża i kartofli, a mimo to cena spadła do minimum. W Hamburgu w zimie r. z. płacono 22 mr. za hektolitr alkoholu wraz z beczką, a w końcu grudnia nawet 21½ mr. Najbliższą przyczyną tego zjawiska był właśnie podatek konsumcyjny.

Produkowany w Niemczech spirytus dzieli się na trzy kategorie:

50% spirytusu opodatkowanego 50 fen. konsumcyi,

25% „ „ 70

25% spirytusu przeznaczonego na wywóz lub techniczne cele.

Jak wyżej wskazano, producenci za 50% wszystkiego spirytusu otrzymują premium wewnętrzne w wysokości 1 rub. $42\frac{3}{4}$ kop. za 100% wiadro, za 25% nie otrzymują nic, a za drugie 25% otrzymują 36,4 do 96,3 k., czyli za całą produkcję od $80\frac{1}{2}$ do 95,5 kop. za wiadro. Przy takim premium mogą oni swoje roczne rachunki zamykać z zyskiem, gorzelnik egzystować może łatwo i resztkę produktu przeznaczonego na eksport sprzedawać tanio, rząd bowiem poświęca $80\frac{1}{2}$ —95,5 kop. na wiadrze od całej produkcji, aby 25% produkcji wysłać za granicę; w ten sposób każde wywiezione wiadro kosztuje rząd 3 rub. 22 kop. do 3 rubli 67 kop.

Rząd niemiecki ponosi przeto znaczne ofiary dla podtrzymania gorzelnictwa, mimo woli więc nasuwa się pytanie, co go właściwie do tego skłania? Najgłówniejszą przyczyną, która skłoniła rząd niemiecki do wydania nowego prawa o podatku konsumcyjnym, jest smutny stan niemieckich gospodarstw rolnych, zwłaszcza w okolicach, w których rodzaj gleby nie nadaje się do uprawy buraka i pszenicy, a rodzi kartofel i żyto; a drugą niemniej ważną było przekonanie rządu, że na rzeczywistą, stałą i niewzruszoną siłę podatkową państwo liczyć może tylko o tyle, jeśli stworzyć potrafi samożny żywioł rolniczy. Widząc nieuniknioną ruinę swoich sił rolniczych, rząd niemiecki przyjął następującą zasadę w swoim postępowaniu: Bankructwo ziemian w ogólnej ekonomii państwa nie może być porównywanem z bankructwem bankiera, kupca lub innego przemysłowca, gdyż w tym ostatnim wypadku pieniądz przechodzi tylko z rąk do rąk, z tą tylko stratą w ekonomii ogólnej, że przez pewien czas jest on nieprodukcyjnym. Przy bankructwie zaś rolnika, tracąc cenę różne przedmioty, mające istotną wartość, a przytém pustoszy się ziemia tak pod względem chemicznym jak i gospodarczym, pozbywa się ona swojej siły produkcyjnej na długie lata, przeto strata dla ekonomii ogólnej jest tu znacznie większą.

Niestety! u nas położenie rolników jest niemiędlą opłakane niż w Niemczech. Toż samo widmo ruiny grozi i naszym rolnikom, tém więcej, że nowe prawo austriackie prowadzi wprost do spadku cen spirytusu. Z tego punktu widzenia szeroka reforma wywozu spirytusu jest pożądaną i konieczną. Zresztą nie tylko współczesny stan naszych gospodarstw wiejskich, ale i ogólne zasady ekonomii doprowadzają do tegoż wniosku. Najpożądanejszym staje się wywóz takich przedmiotów, które nie wyczerpują ogólnych zasobów bogactwa narodowego, a spirytus ze względu na swój skład chemiczny, właśnie do takich należy.“

Sprawozdanie tygodniowe.

Bank Kredytowy Donimirski, Kalkstein, Łyskowski i Sp. w Toruniu.

Toruń dnia 27 lutego 1888 r.

Powietrze mieliśmy przez cały tydzień pogodne i mroźne. Temperatura dochodziła do 14° Réaum.

Na targach zbożowych nie zaszła prawie żadna zmiana.

W Nowym-Yorku przebiegała się trochę mocniejsza tendencja, ceny też pszenicy podniosły się o 1 centa. Mąkę natomiast po niższych sprzedawano cenach. Mimo bardzo małego wywozu zmniejszyły się zapasy kontrolowane w tym tygodniu o około ¼ miliona buszli i wynoszą 39,565,000 buszli pszenicy w stosunku do 59,887,000 buszli przed rokiem.

W Anglii były również targi zbożowe trochę mocniejsze, skutkiem zupełnego braku dowozów zagranicznych, nie były w stanie pokryć dowozy krajowe potrzeb konsumpcyjnej, tak, że do zapasów trzeba było się uciekać, ta też okoliczność spowodowała małą wyżkę cen, jaką w tym tygodniu notowano.

We Francji były targi prowincjonalne dosyć ożywione, w Paryżu spokojne. Ceny tak pszenicy jak i mąki pozostały bez zmiany.

W Belgii i Holandii pozostały targi słabe, a ceny zeszłotygodniowe zaledwo zdołały się utrzymać.

Berlin miał targi bardzo słabe a ceny niżkowe.

Na placu naszym przy małym dowozie pozostały ceny pszenicy i żyta prawie bez zmiany. Inne zboże, jako i koniczyna zupełnie zaniedbane.

Płacono za 1000 kilogramów		Rub. za pud przy kursie 170	
in hol. fun.	Marek		
Pszennica transito	118—133 fun.	95—120	0,93—1,17
krajowa pstra	120—128 "	138—142	
krajowa jasna	126—131 "	142—144	
krajowa wybor.	120—126 "	140—145	
krajowa wybor.	128—133 "	146—148	
Żyto transito	115—125 "	56—68	0,56—0,68
krajowe	115—124 "	95—98	
krajowe	126—128 "	100—102	
Jęczmień tranzyto	60—90 "	80—110	0,59—0,88
krajowy	80—110 "	80—110	
Owies ruski tranzyto	40—60 "	40—60	0,40—0,59
krajowy	85—100 "	85—100	
Groch tranzytowy	70—105 "	70—105	0,69—1,03
na paszę	90—95 "	90—95	
kuchenny	100—120 "	100—120	
Victoria	110—130 "	110—130	
Rzepak transito	170—180 "	170—180	1,67—1,77
Rzepak grubo ziarnisty świeży suchy	185—192 "	185—192	
Rzepak świeży suchy	180—190 "	180—190	
Zubin niebieski	50—56 "	50—56	0,49—0,56
zółty	60—68 "	60—68	0,59—0,68
Wyka czarna	75—90 "	75—90	0,73—0,88
Kuch rzepakowy	5,00—5,40 "	5,00—5,40	0,98—1,06
Kuch lniany	5,00—5,40 "	5,00—5,40	0,98—1,06
Otreby pszenne	2,90—3,10 "	2,90—3,10	0,58—0,60
Otreby żytnie	2,90—3,05 "	2,90—3,05	0,58—0,59
Koniczyna czerwona	18—35 "	18—35	3,53—6,86
biała	18—32 "	18—32	3,53—6,22
Tymotka	20—28 "	20—28	3,92—5,49

W Hamburgu pozostały targi na okowitę bardzo słabe.

Płacono:

loco bez beczki marek	17	kop.	17
w beczk. kontrak. loco	21		36
na luty	21		36
na luty-marzec	21		36
na marzec-kwiecień	21 ¼		38
na kwiecień-maj	21 ½		39
na maj-czerwiec	21 ¾		40

co odpowiada franko Aleksandrowo po potrąceniu wszelkich kosztów i wartości beczki za wiadro 80% przy kursie 170.

Dzisiejsze kursa berlińskie.

Ruskie banknoty	165.85	Mrk.
Pszennica na kwiecień-maj	161.75	"
na czerwiec-lipiec	166.00	"
Nowy-York	90.50	"
Żyto loco	113.00	"
kwiecień-maj	118.70	"
maj-czerwiec	120.75	"
czerwiec-lipiec	122.75	"
Olej rzepakowy na kwiecień-maj	44.30	"
sierpień-październik	45.10	"
Okowita loco	97.20	"
70 mr. na opłatę konsumcyjną	29.60	"
na kwiecień-maj	97.30	"
na maj-czerwiec	97.90	"

Ceny średnie w Warszawie ze źródła urzędowego

ZA CZAS OD 27 STYCZNIA DO 3 MARCA.

Cena średnia		Cena średnia	
Pszennica korzec	5.65	Kapusty głowa kop.	5—8
Żyto "	3.70	Kartofli korzec rub.	1.80—2.10
Owies "	2.70	Buraków " rub.	1.
Jęczmień "	3.50	Sól pud kop.	45
Gryka "	4.25	Pieprz funt kop.	54
Groch polny "	6—	Ocet winny wiadro rub.	1.40
Rzepaku letniego "	8—	piwny " kop.	80
Rzepak zimowy "	9—	Spirytus czysty wiadro	11.50
Wół najlepszy rub. 104		Spirytus 78 pr. "	8.65
średni " 86		Okowita 40 pr. "	4.85
Wołowina poledwica f. kop.	20	Wódka 10 pr. " rub.	8.65
Cielęcina "	12	6 pr. szum. " "	4.85
Wierzowina "	15	Siemie lniane garniec kop.	20
Baranina "	18	Siemie konopne "	18
Łój wołowy " 12—14		Chmiel krajowy pud rub.	28
Słonina "	15	zagraniczny " "	38.
Sadło świeże funt kop.	15	Świecice stearyn. funt kop.	24
Smalec wieprzowy funt kop.	20	Drzewo twar. sąż. kub. rub.	16.—
Indyk żywy rub. 2.50—3.00		opał. sosn. za sąż.	
Indyk bity " 2.50—3.00		kub. szawier. 182½	
Perliczka kop. 1.20		ang. stóp kub. rub.	13.50
Kaczka bita kop. 80		Piwo zwycz. wiadro kop.	50
Kura " kop. 90		bawarskie " rub.	1.00
Kasza pszenna za czetw. 18.20		Olej lniany pud "	4.70
perłowa " rub. 18.50		konopny " "	5.50
grycz. drob. " " 18.00		rzepakowy " "	4.75
" zwycz.) za czetw. 7.60		oczyszczony " "	5.40
jęczmienna mającą 8 9.30		Wosk funt kop.	57½
jaglana pud. wagi 13.00		Mydło zwyczajne " "	11
owsiana " 13.00		Mydło szare " "	9
Mąka żytnia razowa pud 1.00		Płótno konopne arsz. "	20
Mąka żytnia pyłowa " 1.35		Płótno lniane " "	25
pszenna zwycz. " 2.05		Len pud rub.	8.00
" krupecz. " 2.45		Konopie	6.00
" gryczana " 1.10		Skóra końska sztuka	5.25
" ziemniaczana " 2.00		Skóra wołowa " "	11.00
Otreby żytnie pud kop. 60		Skóra cielęca " "	1.50
pszenne " " 60		Stal krajowa pud	5.60
Chleb żytni funt " 3		Stal angielska " "	10.40
" sytny " " 2 5/6		Żelazo kute " "	2.10
" pszenny " " 6 3/4		" walcowane " "	1.90
" lepszy " " 7 1/4		Węgiel kam. kraj. pud kop.	17
Mleko świeże garniec kop. 36		Koks z fabryki gazu z do-	
zbierane " kop. 24		stawą korzec kop.	77½
Masła świeżego funt kop. 45		Węgiel angielski czetwiert'	1.80
solonego funt " 30—35		Nafta kaukaska garniec kop.	28
Śmietany kwarta od k. 30—40		Płacono za dzień roboty	
Cukier kostkowy funt kop. 13		wyrobnikowi kop.	60
Kawa funt kop. 60—70		Wyrobnikowi z koniem rub.	2.50
Jaj kopa rub. 1.50		Wyrobnikowi z 2 końmi	4.00